

Univerzita Palackého v Olomouci
Pedagogická fakulta
Katedra hudební výchovy

**Písničky pro Petrušku Petra Fialy a jejich využití ve výuce hlasové
výchovy**

Bakalářská práce

Magdaléna Kantoráková, DiS.

Studijní obor: Český jazyk a literatura se zaměřením na vzdělávání a Hudební kultura
se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: PaedDr. Lena Pulchertová, Ph.D.

Olomouc 2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci zpracovala samostatně pod odborným vedením pouze na základě uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 21. dubna 2017

.....

Magdaléna Kantoráková, DiS.

Poděkování

Ráda bych poděkovala své vedoucí práce PaedDr. Leně Pulchertové, Ph.D. za cenné rady, připomínky a čas, který mi věnovala při vedení mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat panu Petru Fialovi za možnost setkání a za poskytnutí informací o jeho životě a tvorbě.

Obsah

Úvod.....	5
1. Petr Fiala	7
1. 1. K osobnosti Petra Fialy	7
1. 2. Kompoziční styl	9
2. Tvorba.....	10
2. 1. Vokální tvorba.....	11
2. 2. Tvorba pro děti	13
3. Písničky pro Petrušku	16
3. 1. Hudebně-interpretační analýza dětského písňového cyklu <i>Písničky pro Petrušku</i>	17
3. 1. 1. O čápovi.....	17
3. 1. 2. O ptáčku.....	18
3. 1. 3. O vlkovi	20
3. 1. 4. Sen o princí.....	22
3. 1. 5. Svatební písnička.....	23
3. 1. 6. Ukolébavka.....	24
3. 1. 7. Pro Petrušku.....	26
3. 1. 8. Pantoflíček	28
4. Využití Písniček pro Petrušku ve výuce hlasové výchovy	31
Závěr	35
Seznam použité literatury	36
Seznam příloh	
Anotace	

Úvod

Jako učitelka zpěvu na základní umělecké škole se často potýkám s problémem vhodného výběru repertoáru pro děti. Hledala jsem cyklus dětských písní, který by vyhovoval svou technickou náročností a tématem mým žákům, kteří jsou ve věkové skupině od 7 do 13 let. Mou pozornost si získal skladatel Petr Fiala a jeho cyklus dětských písní s názvem *Písničky pro Petrušku*. Některé z těchto písní jsem znala již ze svých studií na základní umělecké škole. Našla jsem jejich kopie a na základě hudebního rozboru mě zajímalo, jestli není podobných písní víc. Hledání mě dovedlo ke kompletnímu písňovému cyklu, který mě zaujal natolik svými chytlivými a zdánlivě jednoduchými melodiemi, propracovanou rytmikou a textovou složkou, že jsem si jej zvolila jako předmět zkoumání pro tuto bakalářskou práci.

Cílem této práce je představit uznávaného sbormistra, dirigenta a hudebníka Petra Fialu také jako skladatele, který má ve svém díle mnoho zajímavé tvorby pro děti. Dále má práce poukázat na dětský písňový cyklus *Písničky pro Petrušku* jako na velmi cenný notový materiál vhodný pro dětského zpěváka. Hudebně-interpretací analýza osmi písní z cyklu má podat ucelený přehled informací o jednotlivých písních z hlediska technické náročnosti, hudební formy, harmonizace hudebního doprovodu a rozboru textů. V poslední řadě má práce oslovit učitele hlasové výchovy nebo sólového zpěvu k využití těchto písní v praxi.

Práce je rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola se zabývá životem skladatele Petra Fialy a jeho kompozičním stylem. V další kapitole se jen okrajově zmiňují o tvorbě instrumentální, protože více je rozvedena tvorba vokální a následně skladby určené dětem. Od třetí kapitoly se práce zaměřuje na dětský písňový cyklus *Písničky pro Petrušku* a na hudebně-interpretací analýzu jednotlivých písní. Poslední kapitola je obecným shrnutím důležitých prvků hlasové výchovy a demonstrací těchto prvků na uvedených písních. V příloze je přidán aktualizovaný seznam děl skladatele.

Prvotním zdrojem mé práce byla práce s notovým materiálem, dále pak s publikacemi zabývajícími se osobností Petra Fialy. O životě skladatele je možné se dozvědět z několika publikací. První z nich je z roku 1985 a nese název *Čeští hudební skladatelé*. Zde je možné najít informace o studiích, kompozičním stylu a o publicistické, dirigentské a sbormistrovské činnosti. Je zde uvedena i účast ve skladatelských soutěžích. Podobně je zpracován medailon o autorovi Hudebně informačním střediskem z roku 1990. Obě publikace zahrnují výběr z autorovy tvorby do roku 1980.

Mimo knižní publikace jsem o autorovi našla řadu názvů závěrečných prací studentů konzervatoře a Janáčkovy akademie múzických umění v Brně. Tituly jednotlivých prací: *Dialogy pro klarinet a klavír* napsané Josefem Kolářem; diplomová práce od Aleše Hofmana *Hoboj v tvorbě Petra Fialy se zaměřením na Bagately pro hoboj a klavír*; Augustín Dobeš *Skladatel, sbormistr a pedagog Petr Fiala*; absolventská práce Simony Králové *Umělecký a pedagogický profil Petra Fialy*; Michaela Prokopcová *PETR FIALA všestranná hudební osobnost. (klade důraz na tvorbu pro akordeon)*. Tyto práce se mi bohužel nepodařilo získat. Několik zmínek o nich jsem měla možnost vyčíst z jediné dostupné práce, a to od Natálie Filové, studentky Janáčkovy akademie múzických umění, jejíž téma bakalářské práce je *Petr Fiala a jeho tvorba pro gitaru*. Autorka se v úvodu obrací na tyto práce a popisuje, čím se zabývají. Ona sama se krátce zabývá autorovým životem a působením, a posléze se zaměřuje na kytarovou tvorbu. Práce je z roku 2012 a autorka uvedla soupis všech děl skladatele k tomuto roku. Ani jedna z prací se nezabývá vokální a písňovou tvorbou autora.

Další doplňující informace o životě a tvorbě autora pocházejí z webových stránek *mestohudby.cz*, *ticbrno.cz*, *operaplus.cz*, *cfsbrno.cz*, *vznamneosobnosti.cz*.

Informace o hlasové výchově a o výuce zpěvu dětí jsem čerpala z publikace *Učíme děti zpívat* od Aleny Tiché, z odborných článků sborníku *Hlas, mluva, řeč* a dále z práce s názvem *Sólový zpěv*, uvedené Národním institutem pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, od autorek Ivany Lukášové a Zuzany Bubeníčkové.

Nejhodnotnějším zdrojem, který doplnil většinu mých otázek ohledně vokální, písňové a dětské tvorby, byl osobní rozhovor s Petrem Fialou.

1. Petr Fiala

1. 1. K osobnosti Petra Fialy

Soudobý český hudební skladatel, sbormistr a hudebník, narozen v Pelhřimově 25. března 1943.

Vyrůstal v nábožensky založené rodině jako nejstarší ze třinácti dětí. Jeho nejmladší bratr František je také hudebním skladatelem. Rodiče byli milovníci hudby, proto se všechny děti učily hrát na nějaký hudební nástroj a také všichni zpívali.

Od deseti let hrál Petr Fiala na kúru na varhany, vedl dětské sbory a také psal pro místní divadlo scénickou hudbu.¹

Po absolvování gymnázia v Jihlavě studoval v letech 1960-1966 na Konzervatoři v Brně hru na klavír, skladbu, dirigování a jako vedlejší obor hru na hoboj. Skladatelskou průpravu získal ještě v době gymnazijních studií konzultacemi u skladatele Františka Suchého. Na konzervatoři studoval pod vedením Jana Duchaně, a dále se pak věnoval umění komponování na Janáčkově akademii múzických umění v letech 1966-1971 ve třídě Jana Kapra.²

Po studiích absolvoval postgraduální kurs u Miloslava Ištvana a Aloise Piňose, což mělo jistě také vliv na žánrovou pestrost v jeho tvorbě.³

Od roku 1971 působil jako profesor hudební teorie, skladby a dirigování na Konzervatoři v Brně. Průběžně se věnoval skladatelské činnosti.

Souběžně se také věnoval sbormistrovství. V letech 1976–1986 působil jako sbormistr slovenského pěveckého sboru Kysuca v Čadci, který se za necelé čtyři roky existence zařadil mezi tři nejlepší sborová tělesa na Slovensku a později získal vítězná ocenění v mezinárodních sborových soutěžích v Barceloně (1984) a ve Varně (1985).⁴ V letech 1979–1990 pak vedl brněnský mužský sbor Foerster.

Díky sloučení kvalitních zpěváků z mužského sboru Foerster a zpěvaček z ženského sboru Amicitia⁵, založil v roce 1990 Český filharmonický sbor Brno, který

---

¹HOFMANNOVÁ, Karla. Dostupné z: <http://ticbrno.cz/cs/kam-v-brne/rozhovor/svezi-sedmdesatnik-petr-fiala-nema-cas-na-oslavy> [cit. 25. 2. 2017].

²ROSDAN. Dostupné z: <http://vyznamneosobnosti.cz/petr-fiala-3/> [cit. 20. 2. 2017].

³Hudební Informační středisko ČHF, 118 00 Praha 1, Besední 3, ČSFR (1990), s. 3.

⁴Tamtéž.

⁵Ženský sbor pod vedením manželky Ludmily Fialové.

se pod jeho vedením propracoval mezi nejlepší evropská sborová tělesa. V repertoáru má sbor kolem 550 celovečerních oratorií, kantát a přes dvacet oper. „Pod vedením svého uměleckého vedoucího Petra Fialy zatím jako jediný soubor z České republiky získal Český filharmonický sbor Brno nejprestižnější evropskou hudební cenu v oblasti klasické hudby „ECHO KLASSIK 2007“ a to hned ve dvou kategoriích. Zazářil v široké mezinárodní konkurenci a ze 3000 přihlášených nahrávek byl vyhlášen „Vokálním souborem roku 2007“ za nahrávku Duchovních motet Antona Brucknera, a získal cenu „Nejlepší nahrávka roku 2007“ společně s Beethoven Orchestr Bonn za natočení obrovského oratoria Ferenze Liszta: Christus.“⁶ Český filharmonický sbor Brno uskuteční každý rok osmdesát až devadesát koncertů, z toho je polovina v České republice a polovina v zahraničí. „Zájem o angažování našeho sboru je značný, doma spolupracujeme se všemi profesionálními orchestry, počínaje Českou filharmonií. V zahraničí využíváme našeho mezinárodního renomé a jsme pravidelně zváni na významné hudební festivaly, do abonementních cyklů předních evropských orchestrů, natáčíme také často CD a DVD (za pětadvacet let naší činnosti jsme natočili již 70 CD⁷). Jsme rezidenčním sborem Budapest Festival Orchestra a Stuttgartské filharmonie. V této souvislosti bych rád vyzvedl práci agentury ARS/KONCERT a především naši generální manažerky Hany Svobodové, která pro nás bravurně připravuje a organizuje patnáct až osmnáct zahraničních turné ročně.“⁸

Činnost sbormistrovská a dirigentská profiluje Petra Fialu snad nejvýrazněji, díky čemuž je jako skladatel i jako dirigent laureátem řady národních i mezinárodních soutěží, vystupuje jako lektor dirigentských kurzů i jako člen mezinárodních porot. Pozvání ke spolupráci jako hostující dirigent při provádění vokálně-instrumentálních skladeb získává jak od našich tak i zahraničních orchestrů a sborů. Pravidelně spolupracuje se soubory Čeští komorní sólisté, Puella trio a významnými interprety jako Simona Houda Šaturová⁹.

Je členem Asociace ředitelů českých profesionálních orchestrů a sborů.¹⁰

---

⁶ ROSDAN. Dostupné z: <http://vyznamneosobnosti.cz/petr-fiala-3/> [cit. 20. 2. 2017].

⁷ K roku 2017 činí celkový počet nahraných CD 75 titulů. V Česku sbor nahrává CD převážně u pražské společnosti ArcoDiva.

⁸ FIALA, Petr. Dostupné z: <http://operaplus.cz/prestiz-sbormistru-klesa-ptali-jste-se-petra-fialy/?pa=1> [cit. 25. 2. 2017].

⁹ Slovenská operní pěvkyně – sopranistka.

¹⁰ ROSDAN. Dostupné z: <http://vyznamneosobnosti.cz/petr-fiala-3/> [cit. 20. 2. 2017].

Získal ocenění od kardinála Miloslava Vlka za duchovní koncerty. V roce 2009 obdržel od České biskupské konference Řád Cyrila a Metoděje za vynikající výsledky v oblasti dirigování a skladatelské činnosti, která je úzce spjata se současnou duchovní hudbou a s kantátami k počtě českých národních patronů. V roce 2013 obdržel Cenu města Brna v oboru hudba za dlouholetou uměleckou činnost a reprezentaci města Brna.¹¹

1. 2. Kompoziční styl

Za dob studií na Janáčkově akademii byl hodně ovlivněn možnostmi moderních kompozičních směrů, jako byly dodekafonie nebo serialismus. Jednu dobu jej zaujala modalita Oliviera Messiaena. Velký vliv na něj měly díla Arthura Honnegera, inspiroval se zpracováním folklorních nápěvů u Bély Bartóka a obdivoval harmonii Sergeje Prokofjeva. Mezi českými skladateli na něj měli vliv Leoš Janáček a Bohuslav Martinů. V neposlední řadě jej ve tvorbě pro varhany ovlivnil přítel Petr Eben.¹²

Po absolutoriu Janáčkovy akademie se zařadil mezi autory usilující o syntézu nových postupů (zejména zvukově barevných) s návazností na kompoziční tradice dvacátého století. V jeho stylu můžeme najít náznaky matematicky vypočítaných kompozičních postupů a aleatorické techniky. Jako mladší autor rád poslouchal jazz, gospel a blues, jejichž prvky můžeme v jeho skladbách nalézt. Využívá i prvků mimohudebních (zvuky, šepoty, mluva, ale i herecká akce účinkujících). Propojením všech těchto složek se dostává do povědomí široké veřejnosti a nalézají vděčné interprety.¹³

---

¹¹ *cfsbrno.cz* [online]. Dostupné z: <http://www.cfsbrno.cz/index.html> [cit. 17. 2. 2017].

¹² FILOVÁ, Natália. *Petr Fiala a jeho tvorba pre gitaru*. Brno: Janáčková akademie múzických umění v Brně, Hudební fakulta, Katedra strunných nástrojů, 2012, s. 20-21

¹³ FIALA, Petr. Dostupné z: <http://operaplus.cz/prestiz-sbormistru-klesa-ptali-jste-se-petra-fialy/?pa=1> [cit. 25. 2. 2017].

2. Tvorba

Dnes činí dílo Petra Fialy přes dvě stě skladeb. Ne všechny bychom našli v seznamu jeho tvorby. Kompletní soupis díla Petra Fialy je přiložen v přílohách (Viz přílohu č. 1.).

Svou úplně první skladbičku složil již v šesti letech. Jednalo se o hravou skladbu pro domácí muzicírování, tato prvotina dostala název *Malá romance pro housle a klavír a moll*. Ve třinácti letech se začal potkávat s Františkem Suchým, který v té době působil jako profesor kompozice a hry na hoboj na Janáčkově akademii múzických umění v Brně a na Konzervatoři v Brně. Pod jeho vedením vznikly kompozičně usměrňované skladby *Concertino pro housle a klavír*, *Klavírní kvintet*, písňový cyklus *Horský len* a drobné kusy pro klavír.¹⁴

V dalších letech tvořil skladby pro konkrétní hudební tělesa či interprety na objednávku.

Mezi instrumentálními skladbami vyniká řada sólových skladeb, určených pro různé druhy nástrojů (pro klavír, akordeon, varhany, kytaru, housle, violu, violoncello, trubku, trombon a další.). Část díla je věnována dětem a mládeži.

Pozornost skladatel věnuje i orchestrální hudbě, napsal koncerty i symfonie. Svou *1. symfonií* pro velký orchestr složil při studiích na JAMU. Nemálo se věnuje komorní tvorbě pro smyčcové a dechové nástroje ve formě trií, kvartetů i kvintetů.

Nejčastěji se však v díle setkáme s vokálními skladbami a písňovými cykly pro různé typy sborů nebo pro sólisty. Této oblasti se budeme více věnovat v dalších kapitolách.

Komponování skladeb ustoupilo do pozadí při vzniku Českého filharmonického sboru Brno (1990), jehož řízení Fialu plně zaměstnává. Ovšem jak sám k tomuto dodává: „*Když se objeví zajímavý interpret, který stojí za to, snažím se si čas najít, i když je to problematické.*“¹⁵

---

¹⁴ FILOVÁ, Natália. *Petr Fiala a jeho tvorba pre gitaru*. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, Hudební fakulta, Katedra strunných nástrojů, 2012, s. 8

¹⁵ FIALA, Petr. *Z osobního rozhovoru s Petrem Fialou*. Brno, 7. 4. 2017.

2. 1. Vokální tvorba

Sám autor přiznává, že nejzásadnější pro jeho hudební směřování bylo rodinné prostředí. Zpěv byl přirozenou součástí rodinných aktivit. „*Otec, profesí bankovní úředník, byl skvělý tenorista. Maminka také zpívala výborně a hrála i na housle.*“¹⁶ O nedělích se společně scházeli a zpívali lidové písně i v přirozeném vícehlasu. Na základě těchto setkání vznikala řada úprav písniček nebo skladeb určených sourozencům. O několik let později začal komponovat písně na texty různých říkanek českých básníků, což vedlo k zájmu o tvorbu dětských písní a sborů. Z té doby se dochovaly *Tři dětské sbory na text J. V. Sládka*.

Druhým z faktorů, který podněcoval zájem o vokální tvorbu, byla hudba chrámová. Už jako malý kluk doprovázel na varhany například Rybovu vánoční mši a zhudebňoval tehdejší křesťanské básníky, jako byl katolický kněz a profesor na gymnáziu v Hradci Králové Čeněk Tomíško. Na jeho texty vznikla i *Mariánská mše* (1962), která je po letech aktuálně natočená na CD nosiči Královéhradeckým dětským pěveckým sborem JITRO. Na CD je možné poslechnout také další skladatelovu ranou tvorbu *Českou vánoční mši* (1966), zpívá komorní sbor Českého filharmonického sboru Brno, a výběr jedenácti písní s mariánskou tematikou pod názvem *Maria, růže tajemná*, které vždy poprvé provedl dětský a dívčí sbor od sv. Augustina v Brně, jenž je po mnoho let veden manželkou Ludmilou Fialovou. Tato duchovní hudba může být provedena amatérskými sbory jak při liturgii, tak koncertně.

Z velkých vokálně-instrumentálních forem mají v jeho díle zastoupení oratoria a kantáty. U příležitosti programu Desetiletí duchovní obnovy českého národa (1990-99), kterou vyhlásil arcibiskup-kardinál František Tomášek v roce 1989, byl každý rok věnován českému světcí (sv. Anežce, sv. Václavovi, sv. Ludmile, sv. Sarkandrovi a dalším). Fiala zkomponoval několik duchovních kantát a oratorií věnovaných těmto světcům. Do konceptu mu zapadala kantáta vzniklá ke cti sv. Václava ještě za studentských let s názvem *Jediný chorál* (1969). Nově pak vytvořil oratorium *Píseň sestry Anežky a bratra Františka (1989/90)*¹⁷, jehož tématem je fiktivní rozhovor Anežky Přemyslovny se svatým Františkem z Assisi. Poselství těchto dvou světců je podle autora aktuální i pro člověka 21. století. Další významná oratoria jsou *Křest svaté Ludmily* (1992) a také oratorium *Pocta Janu Sarkandrovi*,

---

¹⁶ FIALA, Petr. *Z osobního rozhovoru s Petrem Fialou*. Brno, 7. 4. 2017.

¹⁷ Nahráno na CD v roce 2011 Českým filharmonickým sborem Brno - diriguje autor.

kteřé mělo premiéru v Olomouci v kostele Panny Marie Sněžné při příležitosti návštěvy papeže Jana Pavla II. v roce 1995.

Mezi významné osobnosti, které povzbuzovaly Fialu ke tvorbě duchovních skladeb, patří i Mons. Josef Hrdlička. „*Úžasně vzdělaný člověk. Co ten všechno ví o hudbě, to neví ani mnoho profesionálů a navíc velký milovník hudby. Ten mi dával tipy. Mnohokrát volal: Pane profesore, blíží se výročí, měl byste napsat...*“¹⁸

Skladatelsky se Petr Fiala zaměřil i na hudebně dramatická díla. Jedním z nich je balet *Hořící kámen* a druhým celovečerní opera *Kráska a zvíře*, podle hry Františka Hrubína. Ta byla nastudována Janáčkovým divadlem v Brně (dokonce byla stanovena i premiéra), nicméně politická situace v roce 1980 nakonec neumožnila její provedení. Krásku měla zpívat Simona Šaturová, tehdy začínající sopranistka, dnes světově známá operní pěvkyně.

Nedílnou součástí skladatelovy vokální tvorby jsou písně a sbory. Když přihlédneme k dostupnému soupisu autorova díla, zjistíme, že se čistě písně a písňové cykly objevují jen výjimečně. Převažuje spíše velké množství sborových skladeb, které obsahují sólové party. Je to proto, že autor vázal písně do větších celků. Písně mají i své samostatně stojící verze s úpravou doprovodu, které nejsou uvedeny v přehledu díla.

Z písňových cyklů jsou výrazné tyto:

- *Vyznání* cyklus písní pro alt (baryton) a klavír na texty Zuzany Novákové (1976)
- *Dám vykvést různě* cyklus písní pro soprán a klavír na texty Zuzany Novákové (1976)
- *Flos et ventus* cyklus pro soprán a akordeon (1979)
- *Písně na strunách* cyklus pro alt a kytaru opět na text Zuzany Novákové (1979)

Z hlediska využití doprovodných nástrojů vidíme, že se Fiala zaměřoval na komornější typ zpěvu, kdy je kladen důraz na hlasovou čistotu pěvce a obsah jeho sdělení. To ale nevystihuje náročnost písní jak pro interpreta, tak pro hudební doprovod. Písně jsou originální svou složitou harmonicko-melodickou strukturou a vyžadují velké soustředění. Složky hlasové a doprovodné jsou vzájemně propojeny. Doprovod často podtrhuje atmosféru jednotlivých slov, které zaznívají v pěveckém partu.

U většiny písní si nelze nevšimnout spolupráce se spisovatelkou a básnířkou Zuzanou Novákovou - Renčovou. S Fialou se seznámili v dobách jeho studií

---

¹⁸ FIALA, Petr. *Z osobního rozhovoru s Petrem Fialou*. Brno, 7. 4. 2017.

na JAMU¹⁹, kdy sháněl text pro vánoční kantátu. Objevil básně jejího otce Václava Renče a přes ni si domluvil osobní setkání. S jeho povolením pak texty zhudebnil pod názvem *Zpěvy u jesliček* (1968). Při tomto osudovém setkání doporučil Václav Renč Fialovi svou dceru coby básnířku: „*Ta moje dcera Zuzanka je hrozně šikovná básnířka, když budete něco potřebovat, domluvte se s ní.*“²⁰ Od té doby s ní zůstal Fiala v kontaktu, sám velmi obdivuje její práci a velmi rád s ní spolupracuje. Shodou okolností jsou oba umělci stejného věku, tak není divu, že jejich rodiny navázaly za ta léta spolupráce přátelský vztah.

Texty Zuzany Novákové – Renčové se objevují také u sborových skladeb. Nejen raná tvorba skladatele dokládá komponování pro všechny typy sborových těles, pro příklad uvedeme skladby: *Nastal čas* cyklus smíšených sborů na texty F. Halase (1975), *Čekání* cyklus dívčích sborů s klavírem na text Z. Novákové (1975), *Inter arma silent Musae* sedm miniatur pro smíšený sbor na texty starověkých přísloví (1976), *Flos et ventus*. Mužský sbor a cappella (1982), *Capriccio* pro smíšený sbor (1982), *Capriccio II* pro mužský sbor (1984), *De amicitia*. Cyklus ženských sborů (1985) a mnoho dalších (viz přílohu č. 1).

2. 2. Tvorba pro děti

Už v roce 1967 získal Petr Fiala ocenění ve skladatelské soutěži (tehdy ještě jako student) za cyklus snadných přednesových klavírních skladeb, který nese název *Dětem*.

Nejplodnější období, ve kterém skládá pro děti, je doba, kdy při studiích na JAMU nastoupil jako učitel v Letovicích u Brna v roce 1968. Zde pod jeho vedením vznikl Letovický dětský sbor, který postupně získával na kvalitě a předváděl i jeho autorskou tvorbu. Pro tento sbor vytvořil Fiala nenáročnou formu pohádkového muzikálu s vypravěčem a s baletními scénami, protože na zdejší škole byl výborný dětský baletní soubor. Díla jsou z hlediska náročnosti určena pro děti od 10 do 15 let. Některá představení byla i natočena rozhlasem a televizí.

Z období skladatelova působení v Letovicích vznikly muzikály, jejichž texty patřily opět Zuzaně Novákové – Renčové:

---

¹⁹ zkratka JAMU = Janáčkova akademie múzických umění v Brně

²⁰ FIALA, Petr. *Z osobního rozhovoru s Petrem Fialou*. Brno, 7. 4. 2017.

- *Peluňka na výletě* dětský muzikál pro recitátora, dětský sbor a komorní orchestr na slova Z. Novákové (1968)
- *Jak kůzlata zabloudila* - pohádkový muzikál pro vypravěče, dětský baletní soubor, sbor a komorní orchestr na texty Z. Novákové (1971)
- *Jak Atanas přemohl tureckého sultána* - pohádkový muzikál pro dětský sbor a komorní orchestr na text Z. Novákové (1971)

Doprovod orchestru autor vytvářel na základě zastoupení jednotlivých nástrojů v pedagogickém sboru školy. Díla nevyšla tiskem, jsou ale zachována v rukopisech, skladatel má všechna i ve zjednodušené klavírní úpravě.

Další sborové skladby pro děti:

- *Pohádka o brněnském krokodýlovi* pro dětský sbor a klavír (1968)
- *Zvířátka v zimě* - cyklus dětských sborů s klavírem na texty Z. Novákové (1968)
- *Z pastýřovy mošny* pro dětský sbor a klavír na text Z. Novákové (1972)
- *Horácké písně* pro dětský (ženský) sbor a klavír (1974)
- *Capriccio gazioso* pro dětský (ženský) sbor á capella (1975)
- *Písničky s flétnou* pro dětský sbor a flétnu na text Fr. Hrubína (1976)
- *Dopis pro pět světadílů* pro dětský sbor a klavír na text P. Cmírala (1981)
- *Pět ukrajinských lidových písní* pro dívčí sbor (1985)
- *Moravským chodníčkem* pro soprán a dívčí sbor (1989)
- *Pět snadných písní* pro dětský sbor a klavír (1989)

Existují výtahy jednotlivých písní z výše uvedených muzikálů, upravené pouze pro sólový zpěv a klavír. Samotné písně skladatel neuvádí ve své tvorbě, neboť je jich příliš mnoho. Iniciátorkou vzniku velké většiny písní je skladatelova manželka. „*Moje žena je učitelka zpěvu a učí celý život, drtivá většina písniček vznikla na její popud. Vždy přišla s tím, že potřebuje písničku na takové a takové téma, tak jsem skládal.*“

Fiala o komponování pro děti hovoří takto: „*Pro děti skládat není vůbec jednoduché, ať je to instrument nebo lidský hlas, je třeba znát jejich dispozice. Text musí mít například dobře zpívatelné vokály v nepříjemné poloze. Jsou tam určitá omezení, pokud je skladatel nezná, má to velký dopad na celkový výsledek.*“ Text a melodie jsou pro Fialovy dětské písně zásadní, musí spolu korespondovat. Doprovod

pak může být klidně moderní: „*Já jsem to řešil vokálním partem tonálním a doprovody byly třeba modernější, zajímavější, aby to nebylo tak jednoduché.*“

Největším inspiračním zdrojem pro skladatele je jeho rodina. Se svou ženou Ludmilou, která je pěvkyní (altistka), má Petr Fiala pět dcer. Všechny mají hudební vzdělání a tři z nich jsou profesionálními hudebnicemi. Nejstarší dcera je jazykovědkyní a občas překládá texty pro ČSFB²¹, druhá dcera je v současné době profesorkou na konzervatoři v Brně a také korepetitorkou ČSFB, má absolutní sluch a příležitostně zpívá ve sboru. Třetí dcera Petra studovala flétnu na brněnské konzervatoři, byla přijata na AMU v Praze, kam ale nakonec nenastoupila, protože se rozhodla odejít do trapistického kláštera blízko Říma. Po dvanáctileté pauze přišla na svět čtvrtá dcera Tereza, která je koncertní klavíristkou v Praze. Nejmladší dcera Kristýna vystudovala hru na violu také na brněnské konzervatoři, dále pokračovala tři roky na AMU a studia ukončila na Kodaňské královské akademii. Vyhrála řadu světových soutěží. Jejím manželem je současný vynikající český violoncellista Petr Nouzovský.

Je jasné, že pro své dcery skladatel vytvářel sólové skladby, minimálně mu jejich nástroje byly inspirací. Je to čitelné i v seznamu doložených skladeb z nich nemálo je určených pro klavír, flétnu nebo violu (Viz přílohu č. 1).

---

²¹ zkratka ČSFB = Český filharmonický sbor Brno

3. Písničky pro Petrušku

Písničky pro Petrušku je cyklus dětských písní na texty Zuzany Novákové a Pavla Cmírala.

Jedná se o osm písní, obsahujících tematiku zvířat, dětské hry, ukolébavky, snění o pohádkových postavách a o hračkách. Ryze dětská témata jsou podpořena doprovodem klavíru.

S přihlédnutím na technickou náročnost písní a textový obsah, zjišťujeme, že jsou určeny dětským zpěvákům ve věku od 6 do 14 let. Rozsahy písní se pohybují v intervalovém rozmezí oktávy (od c^1 - d^2). V každé písni lze nalézt problematiku, se kterou se dítě učí pracovat. Může to být intonační přesnost u méně zpěvných intervalových postupů (zvětšená kvarta) nebo přesnost opakovaných intervalových postupů nebo rytmická souhra s doprovodem. Jindy je kladem důraz na větší artikulaci textu.

Cyklus byl vydán v nakladatelství PANTON v Praze v roce 1980. Vznikl výběrem z 25 písní. Původně některé z nich patřily do dříve zmíněných skladatelových dětských muzikálů.²²

Jak už název napovídá, mají tyto písně spojitost s třetí dcerou skladatele Petrou, které jsou věnovány.²³

---

²² FIALA, Petr. *Z osobního rozhovoru s Petrem Fialou*. Brno, 7. 4. 2017.

²³ „Ona byla strašně krásná blondýnka s dlouhými vlnitými vlasy, kolem ní se shromažďovaly davy nápadníků. A pak najednou, že odchází do kláštera.“ FIALA, Petr. *Z osobního rozhovoru s Petrem Fialou*. Brno, 7. 4. 2017.

3. 1. Hudebně-interpretací analýza dětského písňového cyklu *Písničky pro Petrušku*

3. 1. 1. O čápovi

(Z. Nováková)

Čáp, čáp, bílý je jako letní lilie.

Čáp má černé peří, křídly vody měří.

Čáp, čáp, bílý je jako letní lilie.

Čáp, čáp má pišťalu z rudého santalu.

Čáp, čáp, bílý je jako letní lilie.

Na pišťalu píská, po moři si stýská:

kdy nad ním poletí v hejnu bílých dětí?

Úvodní píseň na text Zuzany Novákové – Renčové otvírá cyklus jarním motivem. Z mytologického hlediska je čáp považován za posla jara, u dětí však převažuje pověra o tom, že nosí děti na svět. V tomto směru je třeba dětem vysvětlit skutečnosti o samotném zvířeti a také jednotlivé pověry, které se k němu vážou.

O čápovi je samostatná píseň skladatele, nemá souvislost s žádným větším dětským písňovým cyklem.

Píseň začíná druhem čtyřdobého taktu, alla breve, krátkou čtyřtaktovou klavírní introdukcí v tónině G dur. Pomocí trylků v pravé ruce je zde znázorněn let čápa, kdy třikrát mávne křídly, chvíli setrvá ve vzduchu, poté začne ztrácet výšku a musí znovu mávnout křídly, aby pokračoval v letu.

Allegro

ZPĚV

KLAVÍR

Notová ukázka č. 1: *O čápovi* (taky 1-4)

Na stejném principu je vystavena úvodní věta malého dílu *a*, pěvecká linka začíná rozloženým kvintakordem G dur na slova „čáp, čáp bílý je“. Opět je zde cítit vyjádření letu, na slova „bílý je“ se musí zpěvák připravit na oktávový skok (d^2-d^1) směrem dolů, což je stěžejní problematické místo v písni.

mf

1. Čáp, čáp bí - lý je ja - ko let - ní li - li - e.
2. Čáp, čáp bí - lý je ja - ko let - ní li - li - e.

p

Notová ukázka č. 2: O čápovi (taky 5-8)

Jednoduchá melodie je podpořena basovou linkou pomocí staccatových rozkladů základních harmonických funkcí tóniky, dominanty a druhého stupně. Po repetici, která je až na text obdobou osmitaktového dílu *a*, tedy díl *a*¹, pokračuje mezivěta vystavěná z motivicky příbuzného materiálu introdukce. Třetí díl *b* navozuje opakování dílu *a*, ve *f* nasazený motiv rozloženého kvintakordu a následně oktávový skok, poté dochází k rytmické i melodické obměně motivů. Melodie směřuje k vrcholnému tónu (*d*²) a zároveň podtrhuje text písně, kdy se schyluje k odletu čápa i s jeho rodinou. Před koncem nám tento dojem navodí jednotaktová pauza u zpěvu, kde v doprovodu zazní rychlé střídání osminových not, které evokují opětovné mávání křídel, tentokrát však mladých čápů.

Píseň je svou jednoduchou formou vhodná pro děti ve věku od 6. let, které zpívají v rozsahu oktávy. Pomocí intervalového uspořádání si zpěváci nacvičují rozklady tónického kvintakordu a oktávový skok směrem dolů.

3. 1. 2. O ptáčku

(Z. Nováková)

*Jabloně se neptej, co má ráda,
každý, který slyší, dobře ví:
když rozkvétá i když kvítí padá,
má ráda, když ptáci zpívají.*

*Oblohy se neptej, co miluje,
co v těch čistých vodách kolébá,
pohled', jak pták křídla rozevívá,
dívej se, a mluvit netřeba.*

*Dívej se, jak hluboká je výška,
jak je blankytná a sluneční.
Tam, kde v letu radují se ptáci,
štíť nejvyšší hory nedoční.*

Druhá píseň cyklu *O ptáčku* vypráví o volnosti ptáků, o jejich životě v korunách stromů a o pohledu na svět z ptačí perspektivy, opěvuje krásu přírody.

Tato píseň je vyňata z autorova pohádkového muzikálu pro děti *Jak Atanas přemohl tureckého sultána*. Doprovod byl původně určený komornímu orchestru, proto je klavírní part zajímavější, bohatší o ozdobné melodie.

Tempové označení písně *Andante* předznamenává klidné tempo, to je však lehce narušeno hravým rytmem v triolách a synkopách již v introdukci, která je čtyřtaktová, stejně jako v předchozí písni.

Pěvecká linka je zde zdánlivě jednoduchá. Rozsahová poloha písně pro zpěváka je od c^1 po c^2 , úvod melodie však začíná intervalovým skokem velké sexty.

Andante

1. Jab-lo - ně se ne-ptej,
2. Ob-lo - hy se ne-ptej,
3. Dí-vej se, jak hlu-bo -

co má rá - da, kaž - dý, kte - rý sly - ší, dob - ře ví: — když roz - kvé - tá i když
co mi - lu - je, co v těchčis - tých vo - dách ko - lé - bá, — po - hled', jak pták kříd - la
ká je výš - ka, jak je blan - kyt - ná a slu - neč - ní. — Tam, kde v le - tu ra - du -

Notová ukázka č. 3: *O ptáčku* (taky 1-9)

Stěžejní problematikou písně je rytmus. U zpěvu pozorujeme rytmické změny ve střídání triol s duolami (rytmus tři ku dvěma), což je pro malého zpěváka složitější, ale při správné artikulaci a rytmizaci slov dochází ke vzájemnému přirozenému propojení těchto složek. Doprovod dobarvuje atmosféru skladby pomocí sextol a triol.

Stabilní podporou udávající dvoučtvrťový takt je levá ruka v doprovodu klavíru, která hraje pouze basové tóny základních harmonických funkcí.

Celkově má píseň tři sloky. Mezi každou je vždy mezivěta shodující se s introdukcí a to jak melodicky, tak délkově. Píseň končí krátkou codou. Formální schéma písně: **i a mⁱ a¹ mⁱ a² c.**

3. 1. 3. O vlkovi

(Z. Nováková)

*Kdo slyšel vlka, který vrčí,
kdo ví, jak přitom kůže vlčí
se zježí až po splhlý chvost,
ten o vlku ví dost.*

*Kdo viděl vlka, když se chlubí,
jaké má nabroušené zuby,
ten dobře ví, co je se bát,
když dostane vlk hlad.*

*Kdo viděl jeho úzké oči,
když vlk po srně z houští skočí,
po té, co pozor nedává,
ten jistě vlka zná.*

*Kdo zná vlka, a ten kdo ví,
jak brzy znovu vyhladoví,
z daleka vlku vyhne se,
nebloudí po lese.*

Ve třetí písni mohou zpěváci poučit své posluchače o tom, jak se chovat v přítomnosti vlka. Čtyři sloky popisují známá fakta o vlkovi (jak vypadá, jak se chová a jak by se měl člověk chovat, když jej potká).

Důraz je více kladen na text písně. Zpěvák je nucen důrazně artikulovat, protože při špatném vyslovení některých slov, dojde k překroucení významu (vrčí X vlčí).

Tuto píseň můžeme najít v pohádkovém muzikálu: *Jak kůzlata zabloudila*.

1. Kdo sly-šel vl - ka, kte - rý vr - čí, kdo ví, jak při - tom
2. Kdo vi - děl vl - ka, když se chlu - bí, ja - ké má na - brou -

Notová ukázka č. 4: *O vlkovi* (taky 4-7)

Introdukce navozuje tajuplnou až lehce strašidelnou atmosféru, díky nižším oktávovým polohám v basové lince v tónině Es dur, přičemž jak uvádí tempové označení *Allegro ritmico* je nutné nastavit rychlejší tempo, které vyobrazí pobíhavý pohyb vlka v lese.

Zpěv nastupuje po čtyřtaktovém klavírním úvodu pátým stupněm v tónině Es dur. Zajímavostí písně je výskyt jazzových prvků. Mimo synkopické rytimizování slov a pozměňování rytmu pro lepší výslovnost slov v dalších slokách, je zde výrazný intervalový postup zvětšené kvarty (tritonu), který se objeví ke konci každé sloky například u slov „ten o vlku ví dost“. Při zaposlouchání se do tohoto hudebního motivu, můžeme mít pocit, že slyšíme vlčí vytí.

ten o vl - ku ví
když do - sta - ne vlk

Notová ukázka č. 5: *O vlkovi* (takt 11)

Zatímco při zpěvu se melodie klavírního doprovodu omezuje na rozklady akordů a držené kvintakordy základních harmonických funkcí, v mezihrách se melodie obměňuje u pravé ruky. Basová linka zůstává zachována a vychází motivicky z introdukce.

3. 1. 4. Sen o princí

(P. Cmíral)

*Slunce se po ránu chytí
do záclon ze zlatých nití,
průvody vévodů přijedou,
zvolají princí buď zdráv.*

*Vidím, jak páni se klaní,
růže své pohoupám v dlaních,
princeznám zazpívám pod oknem,
jak velí princovský mrav.*

*Dobrý den, popřeju mámě,
výsost se usměje na mě,
budem se procházet zahradou,
s korunkou půjdu jak páv.*

Sen o princí je jediná píseň z cyklu, která má jiného autora textu nežli ostatní. Je jí Pavel Cmíral, který skladateli poskytl text i pro sborové dětské písně uvedené v díle *Dopis pro 5 světadílů*.

Tato píseň je jednou ze samostatně složených písní z cyklu. Je oblíbenou soutěžní písní ve věkové kategorii dětí 9-10 let.

V pořadí čtvrtá píseň, jak už sám název vypovídá, má snový charakter. Snění o princí, zámku, princeznách, růžích, zahradách a procházkách po nich určuje tuto píseň k nastudování spíše dívkám.

Píseň je psána v tónině G dur, v šestiosminovém taktu s tempovým označením Moderato.

Začíná jednotaktovým rozkladem tónického akordu a následuje introdukce, která se navrácí v průběhu písně jako mezihra i jako dohra. Příznávková figura v doprovodu levé ruky je doplněna líbivou melodií v pravé ruce, která je plná ozdobných prvků. Objevují se zde synkopy, šestnáctinové a dvaatřicetinové rytmické hodnoty a také melodické ozdoby (dlouhé trylky).

Celá skladba se však nese v duchu legata, v klavírním doprovodu je ještě navíc podpořeno pedálem.

1. Slun - ce se po rá - nu chy - tí
 2. Vi - dím, jak pá - ni se kla - ní,
 3. Dob - rý den po - pře - ju má - mě,

Notová ukázka č. 6: *Sen o princí* (takty 5-11)

V pěveckém partu je melodie vystavěná z kvartového a později terciového skoku směrem vzhůru, následuje postup velkých sekund a opět kvartový či terciový skok směrem dolů. Z pěvecko-technického hlediska zde může být problematický postup v legatu ve druhé pěvecké frázi, kdy postupuje melodie od noty d^1 po d^2 , tedy do rozsahu oktávy v jednom tahu.

Po textové stránce je třeba poukázat na koncovky slov u jednotlivých slok, které by neměly zaniknout (slova: zdrav, mrav, páv).

3. 1. 5. Svatební písnička

(Z. Nováková)

*Na bubínky, tamburínky,
 hrají, hrají, vyhrávají,
 na píšťaly pískají,
 že nevěstu krásnou mají,
 že nevěstu vdávají.*

*Koním hřívý zaplétají,
 ať ve větru stuhy vlají,
 podkovy ať stříbrem zní,*

že ženicha také mají,
že mládence ožení.

Pátá píseň se nese ve slavnostním duchu. Původně to byla závěrečná píseň muzikálu *Jak Atanas přemohl tureckého sultána*, který končí svatbou.

Důraz je kladen převážně na text, protože má hlavně dětské posluchače a interprety poučit o tom, kdo se žení a kdo vdává.

Klavírní doprovod působí jako pravidelné cinkání při jízdě v koňském kočáře. Opět můžeme sledovat lehce jazzové prvky v rytmu doprovodu. Je to způsobeno tím, že v originále pro orchestr dominuje saxofon.

Úvodní introdukce trvá dvanáct taktů a shoduje se s codou v závěru.

V levé ruce klavírního doprovodu můžeme najít prázdné rozklady bez udání tónorodu, jinak se celá píseň pohybuje v tónině F dur.

Na bu - bín - ky, tam - bu - rín - ky, hra - jí, hra - jí, vy - hrá - va - jí, na piš - ťa - ly

Notová ukázka č. 7: Svatební písnička (takty 13-17)

V pěvecké lince se rozsahově dostáváme k nóně ($c^1 - d^2$). Melodie je složená z postupů intervalů kvarty a tercií, rytmus střídají osminové a čtvrté rytmické hodnoty.

Při druhé sloce dojde k drobné změně v doprovodu. V taktové spojení mezi slokami je uvedena figura, kterou následně převezme pravá ruka a využívá ji co dva takty.

3. 1. 6. Ukolébavka

(Z. Nováková)

Zavoláme holubičku,
ať rozevře vějíře
pro ubohou princezničku,
která nemá rytíře.

*Co si počne princeznička
bez prince i obydlí?
Přiletí k ní holubička,
uschová ji pod křídly.*

Oproti ostatním se tato píseň vyznačuje hlubší poetikou, její význam není zcela jednoznačný. Píseň je opět součástí většího celku, tentokrát patří do muzikálu *Pelouška na výletě*.

Od šesté písně přestává autor značit předznamenání v úvodu. Z harmonického rozboru akordů však můžeme vyčíst, že tonální centrum převažuje v tóninách D dur a h moll.

Jak je již v cyklu zvykem začíná píseň předehtou, která má rozsah opět čtyř taktů. Je vystavena na průtažných tónech, které se objevují po celou dobu písně. Pomocí průtahů, ale i tříčtvrt'ového metra je zajištěno navození houpavého rytmu, který svou pravidelností podporuje zklidnění, proto zřejmě píseň nese název *Ukolébavka*.

p
Za-vo-lá - me ho-lu-bič - ku, ať ro - ze - vře vě - ji - ře pro u - bo - hou
přin - cez - nič - ku, kte - rá ne - má ry - tí - ře.

Notová ukázka č. 8: *Ukolébavka* (taky 5-10)

Hlasová linka je rytmicky vedena na pravidelném střídání dvou osminových a dvou čtvrt'ových rytmických hodnot, dochází k obměnám, pouze kvůli lepší rytmicizaci textu.

Po melodické stránce se zde objevují intervaly malé tercie a také skok zmenšené kvinty. Rozsahově je píseň vedena od malého h po d^2 , což značí náročnější rozsah pro malého zpěváka.

Z formového hlediska každá sloka představuje periodu, kdy v předvěti je melodie nejprve zahájena ve střední hlasové poloze, následně stoupá a v závěti se vrací zpět do střední polohy, teprve potom klesá do nižší. Je to ideální forma nácvičku pro přecházení z vyšších do nižších hlasových poloh.

Mezivěta, která následuje po první sloce je pouze oktávově obměněná, jinak zcela totožná.

Druhá sloka písně je přesná jak po rytmické, tak melodické stránce, je zde pouze změna textová. V doprovodu můžeme sledovat zahuštění v pravé ruce pomocí melodických ozdob.

V závěru písně zazní doslovné opakování introdukce.

3. 1. 7. Pro Petrušku

(Z. Nováková)

*To se musí do skříňky,
kde máme dva hřebínky,
olejíček, dlouhou stužku,
pro Petrušku.*

*Pak se těmi hřebínky
vykouzlí dva pramínky:
modrým levý, žlutým pravý,
tatínek to poopraví.*

*Nůžky v šití ty jsou k tomu,
abych dřív než přijdu domů,
dlouhou stužku na drdůlek
rozestříhal do dvou půlek,
do dvou půlek na mašličky pro culičky*

*V pokoji, kde naši bydlí,
musím zdolat velkou židli,
chci-li vidět do výklenku,
do zrcátka, na panenku.*

Píseň, podle níž je pojmenován celý cyklus dětských písní, vychází opět z muzikálu *Peluška na výletě*.

Již na první pohled je z osmitaktové introdukce zřejmé využití chromatických postupů, dokonce i klastrů. *Allegro scherzando* naznačuje nutnost rychlého tempa a tudíž i potřebu technicky vyspělejšího klavírního hráče. Dvoučtvrt'ový takt je zaplněn osminovými a šestnáctinovými rytmickými hodnotami, objevují se zde trioly a to vše ve formě důrazných staccatových úhozů.

Allegretto scherzando

con P ad lib.

Notová ukázka č. 9: Pro Petrušku (taky 1-5)

Pěvecká melodická linka v sobě hned v úvodu prvního písňového dílu obsahuje interval zmenšené kvinty, který se neustále navrácí, proto patří k nejproblematičtějším místům písně a je třeba naprosté intonační čistoty. Po malém dílu *a* pokračuje čtyřtaktová mezivěta, motivicky zpracovaná z introdukce v pravé ruce o oktávu výš, pouze kvůli zvukové barvě.

mf
To se mu-sí do skříň-ky,
p
kde má-me dva hře-bin-ky, o-le-ji-ček, dlou-houstuž-ku, pro Pe-truš-ku.

Notová ukázka č. 10: Pro Petrušku (taky 6-16)

Následuje druhý díl **b**, který využívá předvětí z dílu a, ale v jeho závěti dochází ke změně melodie. Pokračuje rychlá spojka a díl **c**, který ve svém druhém taktu zahrnuje noty dis¹-a-cis², postup zmenšené kvinty s velkou tercií, což je také intonačně náročné místo, zvláště v rychlém tempu. Druhá část dílu c je zajímavá pro chromatickou práci s velkou a malou sekundou.

Po skončení třetího dílu pokračuje mezivěta určená mimořádně i pěvecké lince, která zdánlivě doplňuje informace, které nebyly řečeny v samotné sloce, což přidává na naléhavosti a důležitosti sdělení.

Závěrečná sloka kombinuje už výše zmiňované prvky, v závěti dílu dojde ještě k taktovému přerušení melodie hlasové linky a k rozuzlení.

Píseň končí krátkou dohrou inspirovanou motivicky z introdukce, ukončenou zahuštěným akordem z tóniny Fis dur.

3. 1. 8. Pantoflíček

(Z. Nováková)

*Pantofličku, pantofličku,
obuj se mi na nožičku,
jako píseň skřivánčí
potom se mnou zatančí!*

*Jako motýl, jako mušky,
jak vážka a její družky
tančí semnou na sluníčku,
pantofličku, pantofličku.*

*Tančí se mnou, pěkně prosím,
celé jaro, léto, podzim,
celou zimu v bílém sněžku,
tančí se mnou pantofličku!*

Energičnost této závěrečné skladby je v notovém zápisu vyjádřena tempovým a výrazovým označením *Allegro non troppo e grazioso*.

Allegro non troppo e grazioso

con P ad lib.

Notová ukázka č. 11: Pantoflíček (takty 1-5)

Píseň je psaná v malé jednoduché písňové formě, složené z periody, s dvojným návratem, rozšířená o introdukci, mezivětu, jednotaktovou spojku i codu [introdukce, *a*, mezivěta, *a*, spojka, *a*, coda]. Jednotlivé malé díly se liší pouze textovou složkou. Způsob vedení pěvecké linie je zcela totožný ve všech dílech, k drobným obměnám dochází pouze u klavírního doprovodu a to zvláště při změnách taktů, kdy dojde k rytmickému posunutí některých již zavedených postupů. Střídá se zde takt 4/4 vždy na konci písňového dílu s taktem 2/4, 5/4 a nakonec s taktem 3/4.

Klavírní doprovod je vystaven na příznávkových figurách a chromatických sledech tónů, ty se ve skladbě několikrát objevují zcela beze změn. Před třetí slokou dojde pouze k oktávové změně v pravé ruce.

Název písně může posluchači napovědět, že se bude jednat o rytmickou až taneční skladbu, samotná hravá nálada vycházející i z textu písně tuto domněnku potvrdí.

Pěvecká linka je určená pro dva hlasy. Tímto se píseň značně odlišuje ode všech předchozích v cyklu, které byly určeny pouze pro jeden hlas. S ohledem na rozsah je píseň určena pro dva soprány, nebo pro soprán a alt. Rozsahově se horní hlas pohybuje od g^1 po e^2 , spodní hlas od d^1 po c^2 . Horní je zde pohyblivější v předvětí a má i více textu, kdežto spodní hlas drží delší čtvrté notové hodnoty a zazní pouze některá slova. Hlasy nastupují v čisté kvintě (g^1 a d^2) a v průběhu sloky společně vytváří řadu zajímavých intervalových postupů (malé a velké sekundy, velké malé tercie, zmenšené kvinty, velké sexty a septimy). Oba hlasy se na konci slok sejdou na tónu g^1 .

Pan-tof-lič - ku, pan-tof-lič-ku, o - buj se mi na no-žič-ku,

Pan - tof - lič - ku, pan - tof - lič - ku, ja - ko pí - seň skři - ván - či po - tom

se mnou za - tan - či!

Notová ukázka č. 12: Pantoflíček (taky 6-12)

Dalším výrazovým prostředkem je předepsaná dynamika. Píseň začíná ve *forte* předehrou a zpěv nastupuje později v *mezzoforte*. U druhé sloky autor předepisuje zpěvu *piano* (při oslovení: „pantoflíčku, pantoflíčku“). Ve třetí sloce se naopak dynamika stupňuje do *forte*, i přes to, že melodicky hlasy klesají. Klavírní doprovod plynule zesiluje po celou dobu třetí sloky, v závěru hraje *fortissimo* až do konce cody.

4. Využití Písniček pro Petrušku ve výuce hlasové výchovy

Pod pojmem hlasová výchova máme na mysli hlasovou výchovu dětí se zaměřením na pěveckou výchovu. Oba pojmy formují zpěvní hlas na základě zdravého mluvního hlasu. Pěvecká výchova dětí je dnes převážně uplatňována ve výuce skupinového zpěvu (ve sboru) nebo v sólovém zpěvu na základních uměleckých školách. Děti se při hodinách hlasové výchovy učí především poslouchat svůj hlas, rozeznávat jeho barvu, sílu a možnosti. Kultivují zároveň i svůj mluvený projev správnou artikulací a učí se objektivní kritice ke svému pěveckému výkonu. Při zpěvu písni dětí rozvíjí základní rytmiku a intonační čistotu.

Písňový cyklus Petra Fialy, jež je popisován v předchozích kapitolách, je určen převážně dětským zpěvákům ve věkovém rozmezí od 6 do 14 let. Toto období je z hlediska dispozic hlasu specifické v těchto bodech:

- Dětské hlasy dělíme na soprány a alty, přičemž rozhodující ukazatel nebývá hlasový rozsah, ale poloha, ve které hlas přirozeně zní.
- Hlasivky jsou v dětském věku velmi jemné a citlivé, proto je třeba s celým hlasovým aparátem zacházet opatrně. Někdy je těžké při zpěvu dítěte určit správně jeho hlasový rejstřík. „*Poměr rejstříků v dětském hlase odpovídá rejstříkové stavbě ženského hlasu. Tím, že je dětský hrtan menší a hlasivky kratší a užší, zní tyto rejstříky u dětí jakoby posunuty nahoru. Dětský hrudní hlas zní jako střední poloha sopranistky, střední na hlavový tón u dítěte pak zní jako čistý hlavový tón ženy. Zdravý, dobře rozezpívaný dětský hlas zní jednotně, přechody z hrudního do hlavového rejstříku je zcela plynulý.*“²⁴
- Dětský hlas není přirozeně silný, protože je tvořen s převahou hlavového rejstříku, čímž více využívá hlavové rezonance, což dává hlasu lehkost a nosnost. Takovýto hlas je schopný dalšího rozvoje.
- S přibývajícím věkem dítěte hlas přidává na síle, barevnosti a rozsahu, je však třeba zachovávat tyto zásady zdravě školeného hlasu:
  - správný pěvecký postoj
  - práce s dechem - klidný a hluboký nádech
  - uvolněná mluvidla, povolená brada, volné hrdlo
  - zřetelná výslovnost

---

²⁴ TICHÁ, Alena. Učíme děti zpívat. Praha: Portál, 2009. s. 21.

- měkké nasazení tónu s představou shora
  - zpěv v dynamice *p* a *mf*
  - čistá intonace
  - využití hlavového tónu
- Hlasové rozsahy dětí navštěvujících sólový zpěv či kroužky zabývající se hlasovou výchovou se pohybují většinou kolem těchto rozsahů:
    - předškolní věk: f^1 - c^2
    - mladší školní věk: c^1 - f^2
    - 10 let až puberta: a - a^2

Pokud mají děti hlasový rozsah menší, je to většinou způsobeno menšími pěveckými zkušenostmi.²⁵

Hlasová výchova u dětí by měla dbát na přirozený dětský projev a zachovávat charakter dětského hlasu. Pro jeho zachování je velmi důležitým faktorem výběr adekvátního repertoáru.

Písničky pro Petrušku jsou skladby právě určené dětem navštěvující hodiny zpěvu na základních uměleckých školách. Jedná se o písně sólového charakteru, tvořené jako klasická umělá píseň s dětskou tematikou. Harmonizace písní je silně propojena s pěveckými linkami a textovou složkou, což hlavně u malých zpěváků vede k rozvoji hudební představivosti a obrazutvornosti. Z hlediska technických nároků na zpěváka a klavírní doprovod jsou písně sestaveny od nejjednodušší, založené na tonální harmonii, po složitější, kde dominují moderní prvky.

Stručné shrnutí náročnosti písňového cyklu pro děti z hlediska základních pěveckých funkcí:

Dechová technika - Pěvecké fráze jsou budovány pravidelně, většinou po dvou a čtyřech taktech, záleží na tempu. Mezi jednotlivými frázemi jsou zasazeny pomlky, které nutí k rychlému nádechu. Tím dochází k procvičování pravidelného střídání rychlých nádechů a delších výdechů (písně č. 1, 3, 4 a 6). Čas na nádech dodává množství klavírních spojek a mezivět mezi jednotlivými frázemi (písně č. 7 a 8). Rychlé přídechy využijeme v páté písni, kde melodie plyne bez pomlk. Větší práci s regulací dechu vyžadují kantilénové písně (písně č. 2 a 4).

---

²⁵ TICHÁ, Alena. Učíme děti zpívat. Praha: Portál, 2009. s. 21.

Hlasová technika – Procvičována je převážně hlasová poloha od c^1 po e^2 , tedy rozsahově odpovídající dětem od mladšího školního věku. Zpěv celého písňového cyklu v uvedeném pořadí může podporovat ustálení hlasového rozsahu v této poloze. S postupem větší náročnosti písní se upouští od hlasové linky podpořené klavírem a pěvecký part začíná nabývat na samostatnosti. Značný důraz je kladen na opakování intervalových postupů v melodiích, tedy nácvik čisté intonace. Náročnější prvkem pro intonaci jsou v posledních dvou písních nástupy hlasového partu, neboť melodie doprovodu nekoresponduje s melodickou linkou zpěvu.

Artikulační technika – Texty jsou vybrány a sestaveny na základech správné mluvní artikulace, které je podřízena i rytmická složka všech písní. Z tohoto pohledu například nejsou využity takzvané úzké vokály (i, e) ve vyšší hlasové poloze, naopak jsou zařazeny otevřenější vokály (a, o). Důraznost v artikulaci je nutná u třetí písně *O vlkovi*, kde můžeme poukázat na slova jako „vlk vrčí“, která při nesprávném vyslovení mění význam textu. Z hlediska pěvecké artikulace najdeme písně vystavěné čistě na legatovém způsobu zpěvu (písně č. 2 a 4), i písně staccatového charakteru s větším důrazem na rychlou rytmickou výslovnost textu (písně č. 3).

Při práci s notovým materiálem mají děti možnost nalézt mnoho hudebních prvků z jednotlivých formotvorných složek:

1. V melodiích pěveckých linek jsou použité různé druhy intervalových postupů a skoků – velká i malá sekunda a tercie, čistá a zvětšená kvarta, zmenšená kvinta, velká sexta, čistá oktáva.
2. Tóniny písní jsou diatonického (písně č. 1-6) a chromatického charakteru (písně č. 7 a 8).
3. Rytmus je silně spjat s textem a jeho správnou artikulací. Objevují se zde všemožné variace rytmických hodnot – noty čtvrté, osminové, šestnáctinové, dvaatřicetinové, duoly, trioly, sextoly a synkopické rytmy. Taktová označení jsou různorodá, nacházíme takty: 2/4, 3/4, 4/4, takt alla breve (2/2), 5/4 a 6/8.
4. Využití dynamiky u diatonických písní je propojeno s klavírním doprovodem. Všeobecně platí, že hlas nastupuje v *p* nebo *mf* a se stoupáním melodie k vrcholu písně se dynamicky zesiluje, v opačném případě zeslabuje. Snad dynamicky nejnáročnější jsou poslední dvě písně cyklu, které mají předepsanou dynamiku u každé pěvecké fráze jinou, klavírní doprovod je zde chápán také jako sólový nástroj, proto i ten je dynamicky zajímavější.

5. Tempová označení dotvářejí charaktery jednotlivých písní. Najdeme zde označení: *Allegro*, *Andante*, *Allegro ritmico*, *Moderato*, *Allegretto*, *Allegretto scherzando* a *Allegro non troppo e grazioso*.
6. Klavírní doprovod zpočátku jen podbarvuje pěveckou linku pomocí jednoduchých rozkladů základních harmonických funkcí, později se objevuje forma příznávkové figury. Rytmicky i melodicky zajímavější ozdobné motivy jsou uvedeny v pravé ruce. V písních nalezneme úhozový způsob hry legato, staccato, tenuto, portamento, časté jsou akcenty. Více prokomponovaný doprovod využívající modernějších prvků (chromatika, zahuštěné akordy) najdeme u posledních dvou písní. Evokující hudební doprovod dokonale podtrhuje hlavní myšlenky písní.

Závěr

Struktura této bakalářské práce vycházela z představení známé hudební osobnosti Petra Fialy. Po náhledu do jeho života a působení se oblast zájmu přesunula na jeho uměleckou tvorbu. Jeden z cílů, který si práce kladla, bylo představit osobnost skladatele Petra Fialu i jako autora dětské tvorby. Jelikož její velkou část tvoří sborové skladby, bylo zapotřebí nejdříve zmínit i tvorbu vokální, ze které vychází samotné písně z cyklu, které jsou pouze viditelným zlomkem repertoáru v oblasti sólových písní.

Název dětského písňového cyklu *Písničky pro Petrušku* vyvolává dojem banálních písní pro děti, je však mylný. Písně jsou plnohodnotným klasickým písňovým cyklem určeným dětským zpěvákům tíhnoucím k umělé hudbě. Zdánlivě jednoduché a líbivé melodie jsou snadno zapamatovatelné pro dětského interpreta, podpora klavírního doprovodu je rukopisem skladatele, využívající prvky diatonické a chromatické harmonie, které dokonale navozují atmosféru témat písní.

Písně jsou směřovány do hodin sólového zpěvu. Představují zdroj kvalitního dětského repertoáru, který promyšleně procvičuje dětský hlas s ohledem na jeho dispozice. Texty písní jsou nadčasové a srozumitelné i pro dnešní děti. Popis jednotlivých písní cyklu může být inspirací dalším učitelům k použití písní ve výuce.

V dnešní době je třeba řešit typicky dětský repertoár, vliv médií směřuje zájem dětí k nonartificiální hudbě, kde často nalézají nevhodné pěvecké vzory. Na druhou stranu ustálený dětský repertoár nabízí dětem témata, která jim dnes nejsou blízká, a proto učitelé ve snaze zaujmou dítě, sahají po nevhodném repertoáru ve formě árií a skladeb s náročnými požadavky na hlas.

Dle mého názoru je nutné podporovat děti v jejich dětskosti, pěstovat v nich fantazii a obrazutvornost.

Zkoumání vokální tvorby Petra Fialy mě dovedlo až k osobnímu setkání s ním, což беру jako jednu z obohacujících životních zkušeností. Rozhovor mě inspiroval k dalšímu poznávání jeho dětské tvorby v oblasti písní, která existuje pouze v rukopisech. Skladatel rád tyto rukopisy předá dál i jiným zájemcům, kteří jej osloví.

Posledním z přínosů této práce vidím také v uvedení aktualizovaného seznamu tvorby Petra Fialy od roku 1964 po současnost, který není publikován v žádných dostupných zdrojích.

Seznam použité literatury

- *Čeští skladatelé současnosti*. 1. vyd. Praha: Panton, 1985.
- *Petr Fiala*. Praha: Hudební informační středisko ČHF, 1990.
- TICHÁ, Alena. *Učíme děti zpívat: hlasová výchova pomocí her pro děti od 5 do 11 let*. Vyd. 3. Praha: Portál, 2009. 152 s. ISBN 978-80-7367-562-2.
- Ústav pro českou literaturu (Akademie věd ČR). *Slovník českých spisovatelů od roku 1945*. Díl 1, A-L. 1. vyd. Praha: Brána, 1995. ISBN 8085946165.
- ŠÁMAL, Petr - JANÁČEK, Pavel - TÁBORSKÁ, Jiřina. *Slovník českých spisovatelů od roku 1945. Díl 2, M-Ž*. 1. vyd. Praha: Brána, 1998. ISBN 8071769401.
- ČUNDERLE, Michal. – SLAVÍKOVÁ, Eva. *Hlas, mluva, řeč: Sborník ze semináře, který 3. 6. 2005 uspořádal v Eliadově knihovně Divadla Na zábradlí Ústav pro výzkum a studium autorského herectví DAMU*. Praha: Ústav pro výzkum a studium autorského herectví DAMU, 2006. ISBN 80-7331-074-0.

Osobní rozhovor:

- FIALA, Petr. *Z osobního rozhovoru s Petrem Fialou*. Brno, 7. 4. 2017.

Kvalifikační práce:

- FILOVÁ, Natálie. *Petr Fiala a jeho tvorba pre gitaru*. Brno: Janáčkova akademie múzických umění v Brně, Hudební fakulta, Katedra strunných nástrojů, 2012, s. 35

Notový materiál:

- FIALA, Petr. *Písničky pro Petrušku*. Dětské písně na texty Zuzany Novákové a Pavla Cmírala. Zpěv a klavír [noty]. 1. vydání. Praha: PANTON, 1980.

Elektronické zdroje:

- LUKÁŠOVÁ, Ivana, BUBENÍČKOVÁ, Zuzana. *Sólový zpěv*. Základní přehled pedagogických témat.[online]. Duben 2013. [cit. 24. 3. 2017].
Dostupné z: <http://www.nidv.cz/cs/download/pzus/materialy/Solovy-zpev.pdf>

- *cfsbrno.cz* [online]. [cit. 17. 2. 2017].
Dostupné z: <http://www.cfsbrno.cz/index.html>
- KLEPAL, Boris. Petr Fiala: O dráze profesionálního hudebníka jsem ani neuvažoval. *mestohudby.cz* [online]. 25. březen 2013 [cit. 18. 02. 2017].
Dostupné z: <http://www.mestohudby.cz/publicistika/rozhovory/petr-fiala-o-draze-profesionalniho-hudebnika-jsem-ani-neuvazoval>
- HOFMANNOVÁ, Karla. Svěží sedmdesátník Petr Fiala nemá čas na oslavy. In: *ticbrno.cz* [online]. Brno, 5/2013 [cit. 25. 2. 2017]. Dostupné z: <http://ticbrno.cz/cs/kam-v-brne/rozhovor/svezi-sedmdesatnik-petr-fiala-nema-cas-na-oslavy>
- Prestíž sbormistrů klesá. Ptali jste se Petra Fialy. In: *Operaplus.cz* Váš průvodce světem hudby, opery a tance [online]. 29. 07. 2016 [cit. 25. 2. 2017]. Dostupné z: <http://operaplus.cz/prestiz-sbormistru-klesa-ptali-jste-se-petra-fialy/>
- SCHWARZOVÁ, Jana. Nejen o čtvrtstoletí Českého filharmonického sboru Brno. In: *Operaplus.cz*. Váš průvodce světem hudby, opery a tance [online]. 05. 01. 2016 [cit. 25. 2. 2017]. Dostupné z: <http://operaplus.cz/nejen-o-ctvrtstoletici-ceskeho-filharmonickeho-sboru-brno/>
- ROSDAN. Petr Fiala. *Významné osobnosti.cz*. Časopis o významných osobnostech České republiky [online]. May 2016, 15 [cit. 20. 2. 2017]. Dostupné z: <http://vyznamneosobnosti.cz/petr-fiala-3/>

CD nosiče:

- FIALA, Petr. *Česká vánoční mše, Mariánská mše, Marie, růže tajemná*. [CD]. Praha: ArcoDiva, 2017. UP 0175
- FIALA, Petr. *Pocta českým světcům*. [CD]. Praha: PANTON, 1995. 81 1400-2 231
- FIALA, Petr. *De amicitia. Selected Compositions*. [CD]. Praha: ArcoDiva + Radioservis, 2013. UP 0157 – 2 231 DDD FP
- VAŇHAL, Jan Křtitel. - FIALA, Petr. *Stabat Mater, Píseň sestry Anežky a bratra Františka pro recitátorku, soprán, mužský sbor a varhany*. [CD]. Praha: Radioservis, 2011. CR0566-2

Seznam příloh

č. 1. Soupis díla Petra Fialy (od r. 1964 do r. 2017)

1. "Tři lyrické písně" pro tenor a klavír (1964)
2. Andante a Scherzo pro klavír (1966)
3. "Concertino" pro klavír, smyčce a tympány (1966)
4. "1. smyčcový kvartet" (1966)
5. "Meditace na chorální téma" pro 4 trubky, smyčce a bicí nástroje (1967)
6. Sonáta pro housle a klavír (1967)
7. Smyčcový kvartet č. 2 s barytonem (1967)
8. "Partita" pro kontrabas a klavír (1967)
9. "Zpěvy u jesliček" - nová pastorela pro recitátora, sóla, smíšený sbor a komorní orchestr na text V. Renče (1967)
10. "Česká mše" - pro recitátora, sóla, smíšený sbor a varhany (1967)
11. "Kantáta ke cti sv. Prokopa" - pro tenor, smíšený sbor a varhany (1967)
12. "Responsorium" pro klavír a orchestr (1968)
13. "Návraty" - komorní kantáta pro smíšený sbor a komorní orchestr na texty Fr. Halase (1968)
14. "Pohádka o brněnském krokodýlovi" pro dětský sbor a klavír (1968)
15. "Peluňka na výletě" - dětský muzikál pro recitátora, dětský sbor a komorní orchestr na slova Z. Novákové (1968)
16. "Toccata burleta" pro akordeon (1968)
17. "Pašije podle sv. Matouše" pro recitátora, sóla, smíšený sbor, trubku, varhany a bicí (1968)
18. "Zvířátka v zimě" - cyklus dětských sborů s klavírem na texty Z. Novákové (1968)
19. "Dětem" - cyklus snadných přednesových skladeb pro klavír (1968)
20. "Ladění" - melodrama pro recitátora a smyčcový kvartet (1968)
21. "Zito kouzelník" - melodram pro recitátora a nonet na text M. Holuba (1968)
22. "Veni Sancte Spiritus" - pro tenor, smíšený sbor a varhany (1969)
23. "Toccatina" - pro flétnu a klavír (1969)
24. "Tři lyrické písně" pro soprán a klavír (1969)"Jediný chorál" - malá kantáta k sv. Václavovi pro baryton, smíšený sbor a varhany na text K. Tomana (1969)

25. 1. symfonie pro velký orchestr (1970)
26. "Čtyři struny žertují" - cyklus přednesových skladeb pro housle a klavír (1970)
27. "Čtyři ironické monology - pro klavír (1970)
28. "Hudba pro dva akordeony a bicí" (1970)
29. "Aforismy" pro akordeon (1970)
30. "Musica festiva" pro varhany (1970)
31. "Chvalozpěv mládí" - cyklus pro ženský sbor a klavír na texty Z. Novákové (1971)
32. "Písňe k českým světcům" (Cyril a Metoděj, Anežka česká, Ludmila, Norbert), (1970-80)
33. "Čtyři invence" pro akordeon (1971)
34. "Prolog a finále" pro 2 flétny a smyčcový orchestr (1971)
35. "Koncert" pro varhany a velký orchestr (1971)
36. "3. smyčcový kvartet" (1971)
37. "Jak kůzlata zabloudila" - pohádkový muzikál pro vypravěče, dětský baletní soubor, sbor a komorní orchestr na texty Z. Novákové (1971)
38. "Jak Atanas přemohl tureckého sultána" - pohádkový muzikál pro dětský sbor a komorní orchestr na text Z. Novákové (1971)
39. "Capriccio" pro housle a akordeon (1972)
40. "Z pastýřovy mošny" pro dětský sbor a klavír na text Z. Novákové (1972)
41. "Toccatina pro flétnu a klavír" (1972)
42. "Tři toccaty pro varhany" (Toccata giocosa, Toccata lyrica, Toccata drammatica), (1972-76)
43. "Dialogy pro klarinet a klavír" (1973)
44. "Metamorfózy" pro kytaru a akordeon (1973)
45. "Čtyři bagately" pro hoboj a klavír (1973)
46. "Dramatické reminiscence" - cyklus mužských sborů na texty Fr. Halase (1973)
47. "Miniatury" pro flétnu, housle a klavír (1974)
48. Lyrická symfonie pro dva recitátory a orchestr na texty J. Ščipačova a R. Thakura (1974)
49. "Nálady" - cyklus pěti skladeb pro akordeon (1974)
50. "Horácké písňe" pro dětský (ženský) sbor a klavír (1974)
51. Koncertní hudba pro violu a smyčcový orchestr (1974)

52. "V kraji, kam chodívám za krásou" - symfonický obraz pro velký orchestr (1974)
53. "Musica drammatica" pro akordeon (1974)
54. "Introdukce a rondo" pro akordeon (1974)
55. "Sonatina" pro violoncello a klavír (1975)
56. "Nastal čas" - cyklus smíšených sborů na texty fr. Halase (1975)
57. "Čekání" - cyklus dívčích sborů s klavírem na texty Z. Novákové (1975)
58. "Capriccio gajoso" pro dětský (ženský) sbor á capella (1975)
59. "Píseň pro ještě nenarozeného" - komorní kantáta pro recitátorku, soprán, ženský sbor, klavír a smyčcový kvartet (1975)
60. "Hřejme dále" - cyklus smíšených sborů na texty Fr. Halase (1975)
61. "Hořící kámen" - půlvečerní balet na motivy uzbecké pohádky (1976)
62. "Čtyři cirkusové kousky" pro klavír na čtyři ruce (1976)
63. "Pocta Martinu L. Kingovi" pro magnetofonový pás (1976)
64. "V tom třiačtyřicátém" - pro mužský sbor na texty Fr. Halase (1976)
65. "Vzpomeňme časů" - cyklus mužských sborů na texty Fr. Halase (1976)
66. "Vyznání" - cyklus písní pro alt (baryton) a klavír na texty Z. Novákové (1976)
67. "Tři drobnosti pro dva akordeony" (1976)
68. "František Halas bojující" - komorní kantáta pro smíšený sbor a komorní orchestr na texty Fr. Halase (1976)
69. "Inter Arma silent Musae" - sedm miniatur pro smíšený sbor na texty starověkých přísloví (1976)
70. "Kontrasty" pro housle, kytaru a akordeon (1976)
71. "Dám vykvést růžím" - cyklus písní pro soprán a klavír na texty Z. Novákové (1976)
72. "Epigramy" pro kytaru (1976)
73. "Písničky s flétnou" pro dětský sbor a flétnu na text Fr. Hrubína (1976)
74. "Preludium a toccata pro klavír" (1976)
75. "Sonatina brevis" pro akordeon (1976)
76. "Tři epizody" pro housle a klavír (1977)
77. "Čtyři nokturna" pro smíšený sbor a alt sólo na text Fr. Hrubína (1977)
78. "Dechový kvintet" (1977)
79. "Tři rondo pro klavír" (1977)
80. "Fragmenty pro 2 klavíry (1977)

81. "Čtyři symfonické obrazy" pro velký orchestr (1978)
82. "Kráska a zvíře" - celovečerní opera, libreto podle hry Fr. Hrubína napsala Alena Vaňáková (1978-80)
83. "Lyrické dialogy" pro 2 kytary (1979)
84. "Flos et ventus" - cyklus pro soprán a akordeon (1979)
85. "Písňe na strunách" - cyklus pro alt a kytaru na text Z. Novákové (1979)
86. "Burleska" pro klavír (1979)
87. "Hudba" pro pozoun a smyčcový orchestr (1980)
88. "Kysúca" - úprava slovenské lidové písňe pro sólo a smíšený sbor (1980)
89. "Trio pro housle, violoncello a klavír" (1980)
90. „Písničky pro Petrušku.“ Dětské písňe na texty Zuzany Novákové a Pavla Cmírala. Zpěv a klavír (1980)
91. "Suita" pro smyčcový orchestr (1981)
92. "Klavírní invence" - cyklus 6-ti skladeb pro klavír (1981)
93. "Fanfáry a písničky" pro trubku a klavír (1981)
94. "Dopis pro pět světadílů" pro dětský sbor a klavír na text P. Cmírala (1981)
95. "Lyrický cyklus" 4. smyčcový kvartet pro soprán a smyčcový kvartet na texty Z. Novákové (1981)
96. "Preludio giubiloso" pro varhany (1982)
97. "Koncert pro akordeon a orchestr" (1982)
98. "Hudba pro přátele" - smyčcový kvartet (1982)
99. "Flos et ventus" - pro mužský sbor a capella (1982)
100. "Diptychon" pro mužský sbor a capella na text J. W. Goethe (1982)
101. "Capriccio (Rozmar)" pro smíšený sbor (1982)
102. "Balada" pro akordeon (1982)
103. "Fantazie pro kytaru a smyčcový kvartet" (1983)
104. "Memento" - komorní kantáta pro recitátora, mužský sbor a komorní orchestr na texty Fr. Halase (1983)
105. "Capriccio II" pro mužský sbor (1984)
106. Symfonie č. 3 "Poselství" pro velký orchestr s barytonovým sólem (1984)
107. Koncert pro trubku a smyčcový orchestr (1985)
108. "Kontrasty" pro flétnu, violoncello a akordeon (1985)
109. "Sonatina" pro kytaru (1985)
110. "De amicitia" - cyklus ženských sborů (1985)

111. Pět ukrajinských lidových písní pro dívčí sbor (1985)
112. "Vesele i vážně" pro tři zobcové flétny a klavír (1985)
113. "Křídla pro Amundsena" - kantáta pro baryton, 2 recitátory, mužský sbor, trubku, bicí a varhany na text J. Tůmy (1985-86)
114. "Invence" pro hoboje, fagot a kytaru (1986)
115. Rondo - koncert" pro klavír, dechové a bicí nástroje (1986)
116. "Rondo - koncert" pro 2 klavíry (1986)
117. Moravské vánoce - cyklus pro alt, baryton, ženský sbor a klavírní trio (1986)
118. Koncert pro dechové kvinteto a komorní orchestr (1987)
119. "Sen o Ikarovi" pro mužský sbor, trubku, recitátora (1987)
120. "Fanfáry a serenády" pro žesťový kvintet (1987)
121. "Psalm" pro smíšený sbor a komorní orchestr (1987)
122. "Pět skladeb pro akordeon" (1987)
123. "Hry pro dva" - klavír na 4 ruce (1988)
124. "Rondo capriccioso" pro fagot a klavír (1988)
125. "Recordare Domine" pro soprán, smíšený sbor a smyčce (1988)
126. "Fanfáry a serenády" pro žesťový kvintet (1988)
127. "Na trávníčku, na zeleném" 5 písní pro sóla a mužský sbor (1989)
128. "Moravským chodníčkem" pro soprán a dívčí sbor (1989)
129. "Pět snadných písní" pro dětský sbor a klavír (1989)
130. "Píseň sestry Anežky a bratra Františka" pro recitátorku, soprán, mužský sbor a varhany na text Z. Novákové (1990)
131. "Maria, růže tajemná" - 6 mariánských písní pro dětský sbor, flétnu a varhany na texty Z. Novákové (1991)
132. "Pocta Antonínu Dvořákovi" pro orchestr (1991)
133. "Křest svaté Ludmily" - oratorium pro soprán, smíšený sbor, recitátora, flétnu a varhany (nebo orchestr), (1992)
134. "Gratia Musa tibi" pro soprán, a smíšený sbor (1994)
135. "Pocta Janu Sarkandrovi" - oratorium pro soprán, alt, baryton, smíšený sbor, flétnu a varhany (nebo orchestr), (1995)
136. "Čtyři miniatury pro akordeon a bicí" (1999)
137. "Žalm 150" - pro smíšený sbor, 2 trubky, 2 trombóny, kytaru, bicí a varhany (1999)
138. "Znamení moci" melodram (recitátor, smyčcový kvartet), (2001)

139. "Regina coeli" pro soprán, smíšený sbor a orchestr (2003)
140. "Rondo " pro violu a klavír (2004)
141. Meditace pro housle, violoncello a klavír (2005)
142. "Ave regina coelorum" - pro flétnu, dětský sbor a varhany (2010)
143. "De amicitia" (o přátelství) - pro čtyři mužské hlasy (2011)
144. "Flos et ventus" pro čtyři mužské hlasy (2011)
145. Kontrasty pro violu, violoncello a akordeon (2012)
146. Bratři ze Soluně pro basbaryton a varhany. Text: K. Schulz, Z. Nováková (2012)
147. Bagatela pro akordeon a klavír (2014)
148. Regina coeli laetare pro soprán, smíšený sbor, violoncello a gong (2016)
149. Dialogy pro violu a violoncello (2016)
150. Stabat Mater pro violu, smíšený sbor a orchestr (2017)

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Magdaléna Kantoráková, DiS.
Katedra:	Hudební výchovy
Vedoucí práce:	PaedDr. Lena Pulchertová, Ph.D.
Rok obhajoby:	2017

Název práce:	Písničky pro Petrušku Petra Fialy a jejich využití ve výuce hlasové výchovy
Název práce v angličtině:	The songs for Petruška by Petr Fiala and their usage in the voice education
Anotace práce:	Bakalářská práce je zaměřena na dětský písňový cyklus <i>Písničky pro Petrušku</i> Petra Fialy a jejich využití ve výuce hlasové výchovy. Kromě uměleckého profilu skladatele popisuje jeho tvorbu, zvláště zaměřenou na vokální a dětskou. Součástí je i hudebně-interpretáční analýza jednotlivých písní cyklu a shrnutí jejich hudebních prvků využitelných ve výuce hlasové výchovy.
Klíčová slova:	Petr Fiala, skladatel, písničky, cyklus dětských písní, zpěv, hlasová výchova, analýza
Anotace v angličtině:	This project concerns with the analysis of the cycle of the children's songs called <i>The songs for Petruška</i> written by Petr Fiala and their usage in the field of the voice education. It describes various and creative profile of the author, including all the vocal and children's compositions. There is the analysis of the individual songs from the collection and the specific musical elements that can be used in the lesson focused on the development of the vocal abilities.

Klíčová slova v angličtině:	Petr Fiala, composer, songs, collection of the children's songs, singing, voice education, analysis
Přílohy vázané v práci:	č. 1. Soupis díla Petra Fialy (od r. 1964 do r. 2017)
Rozsah práce:	37
Jazyk práce:	Český jazyk